

Hrvatski zavod za knjižničarstvo - Centar za razvoj knjižnica i knjižničarstva
Matična služba za školske knjižnice

Analiza stanja školskih knjižnica RH za 2017.

Matična služba za školske knjižnice obavlja stručni i savjetodavni nadzor te praćenje rada županijskih matičnih službi u radu sa školskim knjižnicama (20 županijskih matičnih knjižnica i Grad Zagreb), na temelju Zakona o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti (NN 17/2019), Pravilnika o matičnoj djelatnosti knjižnica u Republici Hrvatskoj (NN 43/01) te službenih dokumenata Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

Temeljem analize statističkih podataka prikupljenih u online Sustavu jedinstvenog elektroničkog prikupljanja statističkih podataka o poslovanju knjižnica za 2017. godinu izrađeno je izvješće i tablični pregled rada i poslovanja školskih knjižnica.

Opći podaci o školskim knjižnicama

Matična služba za školske knjižnice u sklopu svoje djelatnosti prikuplja podatke o radu školskih knjižnica koje uključuje knjižnice u osnovnim i srednjim školama, učeničkim domovima i umjetničkim školama (npr. glazbene i plesne škole). Na području Republike Hrvatske u 2017. godini bilo je ukupno 1.405 navedenih odgojno-obrazovnih ustanova. Od toga, njih 1.318 ima knjižnicu (879 OŠ + 53 PŠ koje se u Sustavu broje kao sastavnice matičnih škola, 349 SŠ, 20 domova i 17 umjetničkih škola). U bazi online Sustava jedinstvenog elektroničkog prikupljanja statističkih podataka o poslovanju knjižnica upisano je 1.346 ustanova, od toga 1.273 OŠ i SŠ, te 37 učeničkih domova i 36 glazbenih i plesnih škola.

Podatke za 2017. godinu ispunile su 1.292 ustanove (27 djelomično).

Podaci iz kategorija: Usluge i korištenje, Pristup i oprema, Fond, Proračun i financije, Osoblje knjižnice:

Populacija (broj osoba kojima su namijenjene knjižnične usluge i građi):	477.700
Broj korisnika	476.563
Broj posjetitelja	5.166.904
Posudba	3.861.279 jedinica knjižnične građe
Fond	6.817.168 jedinica građe
Nabava	256.465 jedinica građe
Ukupni prostor školskih knjižnica u RH iznosi	74.186 m ² (prosjeak 66 m ²)
Financije - ukupno za knjižnicu iz proračuna.; građe:	100.027.340,50 kn
Financije - ukupno nabava	12.114.610,84 kn
Djelatnici u odnosu na puno radno vrijeme (PRV)	1.054,5

Uvidom u postojeće stanje školskih knjižnica, može se zaključiti sljedeće:

Djelatnici

- U školskim knjižnicama u odnosu na puno radno vrijeme (PRV) radi 1054,5 djelatnika. Najveći potencijal i zastupljenost u odnosu na Standard su školski knjižničari (od ukupno zaposlenih 1.154 djelatnika u školskim knjižnicama, 1.095 je diplomiranih knjižničara što čini 95% od ukupno zaposlenih).

Prostor

- Što se tiče prostora, većina knjižnica zadovoljava minimum od propisanog Standarda, dok je ispod prosjeka (tj. ne zadovoljavaju minimum prostornog standarda od 60 m²) knjižnice u 7 županija. Dodatni problem stvaraju nastojanja škola na prelazak na jednosmjenski rad, što neke škole rješavaju oduzimanjem prostora školskim knjižnicama.

Način financiranja

Financiranje je nedostatno i neredovito. U nekoliko županija na inicijativu ŽMS uvedeno je redovito sufinanciranje nabave građe za školske knjižnice od strane grada ili županije (Bjelovarsko-bilogorska, Istarska, Karlovačka, Osječko-baranjska, Primorsko-goranska i Zadarska županija, Grad Zagreb, djelomično Koprivničko-križevačka).

Potrebno je uvesti kontinuirano financiranje nabave za školske knjižnice od strane resornog ministarstva i lokalne uprave (općina, gradova i županija) kako bi se osigurala potrebna građa i dopunili fondovi sukladno propisanom Standardu. Djelatnike redovito financira MZO. Prostor i opremu financira lokalna zajednica, osnivač (grad ili županija u dogovoru sa školom). Manji broj škola javlja se na Poziv za javne potrebe u kulturi MK za financiranje međunarodne suradnje, digitalizacije i konzervatorsko-restauratorskih radova.

Društveni, politički, ekonomski, demografski i tehnološki čimbenici

„Veliko iseljavanje iz Hrvatske uglavnom mladih obitelji ispod 40 godina starosti i njihove djece izravno će se odraziti i na sustav radne snage i na mirovinski sustav i na zdravstveni sustav kad se podatci iz baza usklade, a vidite da se odražava i na školski sustav.“¹

Pad broja stanovništva, uključujući i djecu osnovnoškolske i srednjoškolske dobi, izravno utječe na školski sustav smanjenjem broja upisanih učenika što izravno utječe na rad školskih knjižnica zbog smanjene populacije, tj. korisnika, a samim time i korištenja građe.²

Analizu izradila

Frida Bišćan, Knjižničarska savjetnica za školske knjižnice

¹ <http://hr.n1info.com/Vijesti/a328556/Zatvara-se-8-skola-a-u-117-nije-upisan-niti-jedan-prvasic.html>

² <https://www.vecernji.hr/vijesti/gdje-je-nestalo-16-000-skolske-djece-1168431>

IZVJEŠĆE O STRUČNOM RADU ŽUPANIJSKIH MATIČNIH SLUŽBI U PODRUČJU RADA SA ŠKOLSKIM KNJIŽNICAMA ZA 2017. GODINU

1. OPĆI PODACI			
REPUBLIKA HRVATSKA			
	K	D	U
Osnovne škole	879	903	899
PŠ	53	2	
Srednje škole	349	395	393
Ukupno OŠ i SŠ	1.281	1.300	1.292
Umjetničke škole	17	11	62
Domovi	20	7	51
Ukupno u Hrvatskoj	1.318	1.318	1.405
Godišnji plan rada sa školskim knjižničarima			DA
Izvješće o radu sa školskim knjižničarima			DA

K = škole koje imaju knjižnicu; D = knjižnični djelatnici; U = ukupno škola

2. VRSTA POSLOVA	
2.1 Temeljni poslovi	
Stručni nadzor i praćenje rada*	182
Ankete*	264
Savjetodavna pomoć, sudjelovanje u realizaciji:	
Uređenje prostora*	72
Nabava knjižnične građe*	260
Stručna obrada knjižnične građe*	192
Revizija i otpis*	291
Zaštita građe*	100
Informatizacija*	193
Ostalo*	180

Edukacija u osnovnim knjižničarskim poslovima:	
Individualna poduka djelatnika*	340
Skupna edukacija (tečaj, radionica i sl.) *	159
Redovito informiranje (nove publikacije, zbivanja i sl.):	DA

2.2 Razvojni poslovi	
Izrada planova razvoja	16 DA 4 NE
Uvođenje novih oblika rada (informatizacija i sl.)	17 DA 3 NE
Organizacija stručnih seminara i radionica*	35
Certificirani tečajevi (CSSU)*	23

* broj održanih radionica i tečajeva

3. STRUČNO USAVRŠAVANJE I NAPREDOVANJE DJELATNIKA ŽMS	
Sudjelovanje na stručnim skupovima*	118
Sudjelovanje na radionicama i tečajevima*	13
Izlaganje na stručnom skupu*	64
Objavljeni rad*	36
Poslijediplomski studij	-
Promaknuće u više stručno zvanje	1

*broj sudjelovanja i izlaganja na skupovima, broj objavljenih radova

4. SURADNJA	
NSK	DA
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa	DA
Ministarstvo kulture	DA
Agencija za odgoj i obrazovanje	15 DA 5 NE
Županijsko stručno vijeće školskih knjižničara	DA

NACIONALNA I
SVEUČILIŠNA
KNJIŽNICA
U ZAGREBU

Ulica Hrvatske bratske zajednice 4
p. p. 550
10 000 Zagreb
Hrvatska
T +385 1 616 40 40
F +385 1 616 41 86
www.nsk.hr

HKD	DA
Regionalno knjižničarsko društvo	DA
Mediji	18 DA 2 NE
Ostale županijske matične knjižnice	DA

5. OSTALO

Voditelji županijskih matičnih službi tijekom 2017. godine sudjelovali su u radu Projektnog tima za online knjižničnu statistiku Hrvatskoga zavoda za knjižničarstvo, te kao članovi organizacijskih odbora Noći knjige, Mjeseca hrvatske knjige, Dana hrvatskih knjižnica, Nacionalnog kviza za poticanje čitanja, stručnih skupova u svojim županijama i na nacionalnoj razini. Svi voditelji ŽMS su članovi Hrvatskoga knjižničarskog društva, njegovih grupa i komisija, a nekolicina djeluju i kao predsjednici regionalnih knjižničarskih društava.